

Lakossági tájékoztató

a nyugat-magyarországi azbeszttartalmú útburkolati kőzetanyaggal kapcsolatban

Közérthető információk az érintettségről, a lakossági teendőkről, valamint a biztonságos vizsgálatról és kezeléssel

Kiadja:

Magyar Azbeszt- és Kármentesítő Szövetség;

Környezetvédelmi Szolgáltatók és Gyártók Szövetsége;

Greenpeace Magyarország Egyesület

Kiadás dátuma: 2026. május 21.

1. Mi történt?

Nyugat-Magyarországon több helyszínen felmerült, illetve egyes esetekben vizsgálatokkal igazolást nyert, hogy útburkolati, parkolási, bejáró- vagy egyéb kültéri felhasználású kőzúzalék azbeszttet tartalmazhat. A rendelkezésre álló információk szerint az érintett kőzetanyag ausztriai, azon belül több burgenlandi kőbányából, különösen Pilgersdorf, Bernstein, Badersdorf és Rumpersdorf térségében található kőbányából kerülhetett Magyarországra. Az osztrák hatóságok 2026. január elején leállították az érintett kőbányák működését, azonban a kőzetanyagokat addig is különböző útépitési, burkolási, parkoló kialakítási és tereprendezési célokra használták fel.

A kialakult helyzet nemcsak helyi ügy, hanem szélesebb körű környezet-egészségügyi kérdés, amely a hatóságok, szakmai szervezetek, önkormányzatok és a lakosság együttműködését igényli. A továbbiakban összefoglaljuk, milyen esetekben lehet érintett egy terület, mire érdemes figyelni, mit tehet a lakosság, és mely tevékenységeket nem javasolt saját kezűleg elvégezni.

2. Mikor jelenthet kockázatot az azbeszt?

Az azbeszt egészségügyi kockázata a levegőbe jutó, belélegezhető rostokhoz kötődik. **Nem az anyag pusztán jelenléte jelenti minden esetben a közvetlen veszélyt, hanem az, ha a rostok kiszabadulnak, a porral együtt a levegőbe kerülnek, és azokat az emberek belélegezhetik.**

A jelenlegi helyzet sajátossága, hogy nem zárt, kötött építőanyagról, hanem kültéren elhelyezett kőzúzalékról van szó. A kőzúzalékot járműforgalom, gyalogos használat, szél, eső, söprés, lapátolás vagy más mechanikai hatás is bolygathatja.

FONTOS

A kockázat csökkentésének legfontosabb módja a porzás megelőzése és az érintett anyag indokolatlan bolygatásának elkerülése.

3. Egészségügyi tudnivalók

Az azbeszt egészségügyi kockázata a levegőbe kerülő, belélegezhető rostokhoz kapcsolódik. Az azbeszthez köthető betegségek jellemzően nem azonnal, hanem hosszabb idő, akár évtizedek alatt, tartós vagy ismétlődő kitétség esetén alakulhatnak ki.

Rövid távon általában nem várhatók kifejezetten az azbeszthez köthető tünetek. A jelenleg jelentkező légúti panaszok háttérében gyakran fertőzések, allergiás panaszok vagy általános porterhelés állhat. Tartós köhögés, nehézlégzés vagy egyéb zavaró panasz esetén háziorvoshoz javasolt fordulni.

Panaszmentes személyeknél általános szűrővizsgálat jelenleg nem indokolt, mivel nincs olyan rutinszerű vizsgálat, amely az azbeszthez köthető betegségeket korai stádiumban megbízhatóan kimutatná. Egyedi esetben az orvos dönthet a további vizsgálatok szükségességéről.

A gyermekek a porterhelésre érzékenyebbek lehetnek, ezért érintett vagy porzó területen számukra nem javasolt a hosszas kint tartózkodás. A dohányzás az azbesztkitétséggel együtt fokozhatja a kockázatot, ezért annak kerülése különösen fontos.

A legfontosabb teendő a megelőzés. A megelőzés részletes, lakosság által követhető intézkedéseit a következő, 4. fejezet foglalja össze.

4. Mit tehet a lakosság a saját védelme érdekében?

Az érintett vagy gyanús területeken a lakosság az alábbi egyszerű óvintézkedésekkel csökkentheti a kitétséget:

- csökkentse az érintett területen való tartózkodás idejét;
- szeles, poros időben tartsa zárva az ablakokat;
- az érintett lakókörnyezetben elsősorban nedves tisztítás javasolt;
- a hagyományos porszívó használata kerülendő, mert felkeverheti a port; szükség esetén HEPA-szűrős porszívó alkalmazása ajánlott;

- kerülje a por lakásba történő bevitelét: belépés előtt vegye le a cipőt, kabátot, használjon lábtörlőt;
- szükség esetén tisztítsa meg a háziállatok lábát, bundáját;
- a levegő párásítása segíthet a por megkötésében, ezáltal csökkentheti a levegőben szálló részecskék mennyiségét;
- gyermekeket ne engedjen játszani az érintett kőzúzalékos felületeken, és lehetőség szerint kerülje, hogy ezeken a területeken futóbiciklivel, rollerrel vagy más gyermekjárművel közlekedjenek;
- amennyiben az érintett útszakaszt sóoldattal vagy más azbesztszál-megkötő anyaggal kezelték, fokozottan ügyeljen arra, hogy a nedves, kötött szennyeződés könnyebben rátapadhat a cipőtalpra, járműkerekekre, valamint a háziállatok lábára;
- ha a területen porzás van, vagy a kőzúzalékot mozgatják, a közelben tartózkodók részére FFP3 típusú védőmaszk használata javasolt;
- kövesse nyomon és tartsa be a hatósági korlátozásokat, lezárásokat, sebességcsökkentéseket, valamint a helyi önkormányzat által kiadott előírásokat és tájékoztatásokat.

5. Mit ne tegyen a lakosság?

Az érintett vagy gyanús kőzúzalékot nem javasolt saját kezűleg bolygatni, felszedni vagy elszállításra előkészíteni. Különösen kerülendő:

- száraz söprés;
- lapátolás, gereblyezés, rostálás;
- a kőzúzalék törése, darálása, aprítása;
- lombfúvó, magasnyomású mosó vagy más porképző eszköz használata;
- a kőzúzalék házilagos zsákolása, rakodása;
- az érintett kőzúzalékos felület saját kezű kezelése, például olajjal, sóoldattal vagy más megkötőanyaggal;
- az érintett felület nagy nyomású vízszugárral történő locsolása vagy nedvesítése;
- a terület saját kezű azbesztmentesítése;
- a kőanyag más területre történő áthordása vagy újrafelhasználása.

NE TEGYE

A gyanús vagy igazoltan azbeszttartalmú kőzúzalék házilagos felszedése növelheti a por- és rostképződést, ezért szakmai kontroll nélkül nem tekinthető biztonságos megoldásnak.

6. Mit tegyen, ha gyanús kőzúzalék van az ingatlanán?

Első lépésként ne bolygassa az anyagot. Magánterületi érintettség gyanúja esetén javasolt:

- a terület használatának lehetőség szerinti csökkentése, ideiglenes lefedése;
- a porképződéssel járó tevékenységek mellőzése;
- akkreditált mintavétel kezdeményezése;
- pozitív vizsgálati eredmény esetén a további teendők egyeztetése érdekében elsőként a területileg illetékes kormányhivatalhoz javasolt fordulni.

7. Miért fontos a szakszerű mintavétel?

Az érintett kőzúzalék jellemzően nem homogén anyag. Ez azt jelenti, hogy **nem minden kődarab azonos összetételű, és az azbeszttartalmú szemcsék eloszlása egy adott területen belül is változó lehet.**

A megbízható vizsgálati eredmény elengedhetetlen feltétele, hogy a mintavétel szakmai szempontok alapján, megfelelő hozzáértéssel történjen. Egy nem megfelelően kiválasztott minta félrevezető eredményt adhat, különösen akkor, ha a vizsgálatra nem az azbeszttartalom szempontjából releváns kőzetdarab kerül kiválasztásra.

Ezért a megbízható eredmény alapja a szakmailag megalapozott akkreditált mintavétel és a laboratóriumi vizsgálat.

8. Elég-e egy gyors, kézi helyszíni vizsgálat?

A kézi, helyszíni azbesztvizsgáló eszközök legfeljebb tájékoztató jellegű, előzetes jelzést adhatnak. **Önmagukban nem alkalmasak arra, hogy igazolják vagy kizárják egy terület azbesztérintettségét.**

Az ilyen eszközök a vizsgált kőzet felületét elemzik. Ha az azbesztrostok nem a felületen, hanem a kőzet belső szerkezetében vannak jelen, a vizsgálat negatív eredményt adhat, miközben a kőzet későbbi törése vagy aprózódása során rostok szabadulhatnak fel.

Hatósági, jogi vagy kárigényekkel összefüggő döntésekhez akkreditált mintavételen és laboratóriumi vizsgálaton alapuló eredmény szükséges.

9. Miért szakfeladat a felszedés és mentesítés?

Az azbeszttartalmú útburkolati kőzetanyag eltávolítása nem egyszerű takarítási vagy hulladékgyűjtési feladat. A felszedés, mozgatás, csomagolás, rakodás és elszállítás során por és azbesztrost szabadulhat fel.

Az ilyen beavatkozás megfelelő munkavédelmi intézkedéseket, szakmai felkészültséget, védőeszközöket, biztonságos munkamódszert, a szennyeződés eltávolítására szolgáló eljárásokat és szabályos veszélyeshulladék-kezelést igényel. **Ezek hiányában a munkavégzés nem tekinthető biztonságosnak.**

A lakosság feladata ebben a helyzetben

Ne saját kezűleg szedje fel az érintett anyagot. Kerülje a bolygatást, csökkentse a porzást, tartsa be a hatósági előírásokat, és szükség esetén vonjon be megfelelő szakcéget.

10. Lefedés vagy eltávolítás?

A porzás csökkentését szolgáló ideiglenes intézkedések - például forgalomkorlátozás, lezárás vagy lefedés - rövid távon fontos szerepet játszhatnak a kitétség mérséklésében.

Fontos azonban különbséget tenni a kárenyhítés és a végleges megoldás között. **A lefedés csökkentheti a pillanatnyi kiporzást, de az azbeszttartalmú kőzúzalék a burkolat alatt továbbra is jelen marad.**

Tartós megoldást a szakszerűen megtervezett, ellenőrzött és jogszerű eltávolítás, majd megfelelő veszélyeshulladék-kezelés jelenthet.

11. Hová fordulhat a lakosság?

Amennyiben közterületen vagy a lakosság által használt magánterületen — például utcában, intézmény környezetében vagy parkolóban — merül fel az azbesztszennyezettség gyanúja, az illetékes önkormányzatnál, illetve a területileg illetékes kormányhivatalnál javasolt tájékoztatást kérni.

Magánterületi vizsgálat, mintavétel vagy mentesítés esetén célszerű olyan szakmai szereplőt bevonni, aki rendelkezik az azbeszttel kapcsolatos vizsgálati, munkavédelmi, technológiai és hulladékkezelési ismeretekkel.